

zich mag gaan, moet eveneens beslist worden naar Gods Woord. Ook daarbij is geene enkele kerk vrij. Gods Woord moet alles beheerschen.

Door het kerkverband ontstaat dus voor geene enkele kerk meer recht, dan voorzoover de kerken bij gemeenschappelijk accoord aan elkander geven, doch er komt dan vermeerdering van sterkte, evenals tien mannen te zamen sterker zijn dan één hunner alleen.⁴⁾

Deze meerdere kerkelijke vergaderingen mogen geen nieuw en bijzonder eigen bestuur ontvangen, zegt Voetius, zoodat aan de particuliere kerken eenig deel van haar volle bestuur zou ontnomen worden. Dezer vrijheid en macht mag niet geschonden worden.⁵⁾

De meerdere vergaderingen moeten optreden met broederlijke en vrije raadgevingen en stemmingen, en niet met overheidsbevelen. De afhankelijkheid moet wederzijdsch en gelijk zijn. En alle monopolies, oligarchische kunstgrepen, aanmatigheden als van Diotrephes, (vgl. III Joh. 9) moeten afwezig blijven.⁶⁾ De wijze van optreden bij oneenigheid en geschillen in de kerken moet zeer zelden, zoo ooit, zijn, dat de weg van straffe beslissing ingeslagen wordt, maar ongeveer altijd die van accommodatie, „zooals men het noemt”, van schikking, tenzij soms te vreezen scheuring of uiteengaan, of eene zeer ernstige, schokkende gebeurtenis, iets anders eischt.⁷⁾ De vraag rijst hierbij, wat met de „rigida decisio”, de straffe beslissing, en het „aliud quid”, iets anders, bedoeld wordt, en welke de rechtsgrond voor zoodanige beslissing door de meerdere vergaderingen zou zijn. Voetius antwoordt daarop hier niet. Een paar bladzijden verder spreekt hij van „directio et autoritas Ecclesiarum vicinarum”, bestuur en autoriteit van genabuurde kerken, en van „melius esse”, dat het beter is; maar met dat laatste is, zooals we in het begin van deze artikelenreeks zagen, geen goede of deugdelijke rechtsgrond aangegeven, hoe voortreffelijk het doel op zichzelf ook zij. Hier evenmin als elders heiligt het doel de middelen. Het komt ook bij straf en autoritair optreden van meerdere vergaderingen tegenover particuliere kerken en haar ambtsdragers en leden, aan op recht en roeping van Godswege. En deze dienen klaar en onbetwistbaar aangewezen te worden. Waaruit komt zulk recht van meerdere vergaderingen voort, welke kerken elk voor zich dat recht op geenerlei wijs bezitten, en wanneer de kerken in hare kerkenordening het ook niet aan elkander over zich gegeven hebben? Hoe wordt twintig of dertig maal niets, toch iets? Vanwaar bekomen afgevaardigden van kerken, die geene eigene macht over elkander hebben dan bij onderlinge afspraak, en die dus aan hunne hen afvaardigende kerken geene andere macht ontleenen kunnen, die bevoegdheid, wanneer zij ter classisvergadering of synode bijeen zijn? Hoe wordt 10 of 25 x 0 meer dan 1 x 0? Dan zouden de meerdere vergaderingen in zich zelve, boven die onderlinge afspraak bij het aangaan van kerkverband afgesproken en in de kerkenordening vastgesteld, nog eigene bevoegdheid of rechtsmacht moeten hebben. Maar dan moet toch aangewezen kunnen worden, vanwaar zij die hebben. Wanneer de kerken zich in kerkverband vereenigen, en in vergadering samenkomen, is er meer kennis en wijsheid om te oordeelen, en meer macht of kracht om iets te doen. Maar vanwaar dan meer recht of bevoegdheid om aan elkander met dwang eigen wil op te leggen, dan voorzoover tevoren onderling is overeengekomen? De meerdere vergaderingen hebben geen meer recht en zeggenschap over hare afzonderlijke kerken, dan die kerken afzonderlijk en elk op zichzelf hebben over de andere, d.i. geenerlei, behalve dan alleen wat onderling vrij is of wordt overeengekomen en vastgesteld.

Voetius stelt de vraag, of classes en synodes dwingende en beslissende macht hebben, waarmede zij hare besluiten over de leer en kerkelijke zaken en geschillen aan de kerken kunnen opleggen, zóó, dat deze verplicht zijn, die aan te nemen en uit te voeren op straffe van censuur. En hij antwoordt dan: „Zij hebben geene zoodanige macht van zichzelf en uit eigen wortel (primam et radicalem), maar ontleend en gedelegeerd, en deze

ook niet absoluut, maar hypothetisch, wanneer n.l. de waarneming daarvan, of het verdragen er van, niet in strijd is met Gods Woord.”⁸⁾ Daar spreekt Voetius duidelijk uit, dat de meerdere vergaderingen geene eigene dwingende rechtsmacht hebben om hare besluiten aan de kerken op te leggen met bedreiging en eventuele toepassing van censuur. „Non habent primam et radicalem”, d.i. zij missen van zichzelf zoodanige macht, hebben die niet als eene haar eigene of oorspronkelijke; van wortelmacht kan bij haar in dezen geene sprake zijn. Maar toch hebben zij zoodanige macht, zegt Voetius verder, doch ontleend en gedelegeerd, en dan voorts niet absoluut, maar op veronderstelling van overeenkomst harer besluiten met Gods Woord. Doch dit „ontleend en gedelegeerd” bestaat niet. Aan wie konden zij die ontleenen, wie kon die aan haar delegeren? Dat moesten dan de particuliere kerken doen, door wier afgevaardigden de classisvergaderingen samengesteld zijn. Maar die kerken zelve bezitten zulk eene dwingende macht over andere kerken niet, zelfs niet over ééne enkele. Dan kunnen zij deze macht ook niet delegeren, en kan niemand, ook geene meerdere vergadering, die aan haar ontleenen. Hier gaat de redeneering van Voetius dus fout. Hier is niemand, aan wie zulke dwingende macht ontleend kan worden. En er is hier niemand, die haar zou kunnen delegeren. De particuliere of plaatselijke of parochiale kerken, die uiteraard hier maar alleen voor zoodanige delegatie en ontleening aan haar, in aanmerking zouden kunnen komen, missen zelve dergelijke dwingende macht. En omdat dus de meerdere kerkelijke vergaderingen niet uit zichzelf eenige zoodanige dwingende macht hebben, geene eigene, oorspronkelijke, primam et radicalem, en zij ook aan niemand of niets anders haar ontleenen kunnen, volgt, dat zij die ook niet hebben. En op de vraag, die Voetius stelt, of n.l. classes en synodes dwingende macht hebben, om hare besluiten op straffe van censuur aan de particuliere kerken op te leggen, moet heel kort en zonder meer geantwoord worden: neen. Bij de samenkomst te Jeruzalem, Hand. 15, waar de apostelen aanwezig waren, en het, zoo ergens, anders had kunnen gaan, is geenerlei sprake van eenigen maatregel omtrent censuur. Die is niet voorgeschreven, zelfs niet aangeraden, voor zoover ons in Handelingen mededeelingen over die samenkomst gegeven zijn, ook niet overwogen. En zoo mogelijk nog minder is er sprake van beraamde en vastgestelde maatregelen, die deze samenkomst zou doen uitvoeren, wanneer de particuliere kerken nalatig waren, eventueel door haar voorgeschreven censuur toe te passen. We zien het, Voetius redeneert hier niet principieel, niet uit de beginselen van het Gereformeerde kerkrecht, zooals hij de verhouding der afzonderlijke plaatselijke kerken, buiten kerkverband genomen, en het wezen der meerdere vergaderingen, en het karakter der ambten, heeft bepaald. Maar hij staat in en voor de praktijk. En voor deze moet hij nu eene theorie uitdenken. En zoo komt hij op de eene plaats met zijne nuttigheidstheorie van het beter-zijn, melius esse, die niet houdbaar is. En op de andere met zijne eenheids- of vereenigingstheorie als bij Israëls stammen en bij de samenvergadering van de apostelen; welke theorie evenmin opgaat, omdat de particuliere kerken geene rechtsbevoegdheid over andere hebben, die zij zouden kunnen samenbrengen, zooals elke stam van Israël in het genoemde geval, en elke apostel wel. De theorie der cumulatie faalt. En nu in de derde plaats evenzeer die der ontleening en van delegatie of overdracht, omdat hier geene kerken zijn, die zulke dwingende macht zouden kunnen delegeren, en aan welke zoodanige bevoegdheid ontleend zou kunnen worden.

S. GREIJ DANUS.

8) *Probl. An classes aut synodi habeant potestatem coactivam, hoc est, Ecclesiasticam definitivam; qua possint Ecclesiae decreta sua de dogmatibus, negotiis, et causis Ecclesiasticis imponere, ita ut ea teneantur recipere et executioni mandare, sub poena censurae? Resp. Non habent primam et radicalem, sed mutuam et delegatam: eamque non absolutam sed hypotheticam, si scilicet observatio eorum, aut tolerantia non repugnet verbo Dei, p. 294.*

volken. Zij zal dus strijdende Kerk moeten zijn. Nóg weten de apostelen nauwelijks wat hun daarbij van den kant der wereld zal bejegenen. Maar de vijandschap der Joden kan het hun reeds gezegd hebben. En Jezus weet ten vólle wat komen zal. Al wat in de wereld tegen God en Zijn Gezalfde is, zal saamspannen om de Kerk en het Rijk van Christus tegen te staan. Daar staan de discipelen, nog betrekkelijk veilig. En daar is in hen de Kerk, nog schijnbaar zoo rustig. Doch het zal spoedig losbarsten. Als de Kerk haar pas ontvangen opdracht gaat vervullen, dan komt het. Vervolging, ketterij, satan, de poorten der hel, zonde, verzoeking. Dan komt héél die strijd, die nu reeds alle eeuwen dóórgaat; de strijd om de Kerk des Heeren van de aarde weg te dringen. Dan komt ook de worsteling van den enkelen geloovige tegen zonde en vleesch en ongelooft; zijn strijd om zalig te worden. Dan komt de gróóte kerkhistorie, en de kleine kerkhistorie.

En wat zet Jezus nu als de eenige kracht tegenover al die vijandige machten?

Laten wij hier den nadruk leggen, — en dürfen leggen, — waar Jezus dien legt.

„Ziet”, zegt Hij eerst, om de opmerkzaamheid te wekken; want Hij gaat iets zeggen, waaraan ze hun volle aandacht moeten geven, en dat zij voorgoed moeten blijven vasthouden.

„Ziet, — Ik!” En Hij wijst op Zichzelve alleen. Tegenover al wat haar vijandig is, heeft de Kerk Hem, den Christus; geen andere macht. En wanneer zij dien Christus aangrijpt en vasthoudt, en nevens Hem niets heeft; wanneer ze zich houdt aan dat ééne: — „Ziet, Ik!” dan heeft ze genoeg, dan is ze onoverwinnelijk.

En zoo kon Jezus tháns spreken. Want het is een hemelvaartswoord. Christus staat gereed den troon van hemel en aarde te bezetten. Hem wordt alle macht gegeven. En op dien troon zit Hij met alle schatten van Zijn werk; met Zijn bloed en Zijn Geest; met Zijn wijsheid, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en volkomen verlossing; met al de krachten van Zijn Kruis en Zijn opstanding. En zóó zegt Hij: — Ik! Het is een overwinningswoord. Het is een roep tot Zijn Kerk, dat deze toch niets anders hebbe dan Hem alleen; en een verzekering, dat zij aan haar Christus voor alles genoeg heeft.

Ach, had de Kerk dit immer in acht genomen! Had zij nooit op eenige andere macht of hulp gesteund, en zich altijd gehouden aan den persoon en de kracht van haar Christus! Hoe zou ze minder teleurgesteld zijn geweest, meer kracht hebben ontwikkeld, en schooner gestalte vertoond.

Zoo zij geleefd had bij dit afscheidswoord, waarmede Christus haar de eeuwen inzond: — „Mijn Kerk, Ik, Ik alleen ben uw kracht”; zoo zij, in verloochening van alles naast Hem, alleen in Hem geloofd, en uit Hem geleefd en gestreden had, en de rank alleen den wijnstok had gekend als haar levenskracht, — hoe zou de overwinning, waarmede Jezus dit woord zeide, aan háár gezien zijn.

En wij persoonlijk.

Gaan wij nu eens na in ons leven, hoe en wat het zou geweest zijn, indien we ons gehouden hadden aan dit laatste woord van Christus op aarde; indien nu eens onze eenige kracht Christus geweest ware, en niets anders; in den strijd tegen de zonde, in de richting van ons leven, in het geloofswerk, in het gebed en de hope, in onze zelfverloochening, in beproeving en leed, in den weerstand tegen vleesch en lusten, in den strijd om het eeuwige leven te verwerven. — o, wat heeft Jezus toch gelijk gehad, toen Hij zeide: „Ziet, Ik!” Het is de oplossing van alles.

Laat Hij het dan nú nog wéér zeggen. En laten wij onze ziel toch geloovig en biddend spannen, om het te hooren en te volbrengen.

„Ziet”, zegt Hij nog altijd. Hij roept onze opmerkzaamheid, opdat we, in bidden en waken, den blik niet van Hem afwenden.

Als we het verliezen zullen tegen de zonde, — „zie”, zegt Hij dan, en wijst op Zichzelve; in Hem is kracht.

Als onze ziel mat en het gebed verflauwd is, „zie”, zegt Hij, opdat we hulpeloos ons op Hem werpen, Wiens Geest berleving kan schenken.

Als onze schuld drukt, en we te kleinmoedig zijn om te gelooven in de verzoening onzer zonden, dan wil Hij dat we van alles afzien, en niet anders aanschouwen dan Jezus Christus, in Wien alles volbracht, en ook de grootste schuld betaald is.

En in de ure van ons sterven, daar staat Hij nóg weder, en zegt: — „zie, Ik, Ik alléén!” opdat we in vrede heengaan naar dat Woord.

U. v. A.

KERKELIJK LEVEN

Behoorlijk redres?

In „De Heraut” van 1 Mei j.l. ontzag Prof. Dr. H. H. Kuyper zich niet, te mijnen aanzien de pertinente onwaarheid te debiteeren, dat ik mij op de Synode van 1926 tegen de afzetting van Dr. J. G. Geelkerken zou ver-

zet heb
Greydar
heeft te
kerkeren
Hoew
op deze
Synode
J. G. G.
Greydar
vóór ste
het twee
gadering
Prof. D
waarhei
feil zoo
amende
Alla
op zins
„Laat u
memori
Prof. G
eerste a
te Asser
kerken
Metterd
bespreki
ingehra
eindster
zijn ste
gegeven
heeft hi
Hier
dat ik u
bij de
mij tuge
maar hi
voorbeh
En hi
de, dat
gold, en
telijke,
vergade
En b
Greydar
mité zij
wel op,
notulen
Maar te
Comité
eene wi
ik nog
En de
Dr. J.
een des
klaring
kenen”,
durend
zag hij
aan der
Acta Sy
Nooit
noch in
Dr. J. C
Mijn
G. Geelk
nangaat
Deani
te dezer
dat doo
Heraut”
nomen,
Ik za
karakte
Hier
De pe
Einde
catie va
afgekome
het V. I
En de
mogen
moeding
en daar
tatie uit
telijke
men tij
doch da
den teri
blik gok
Laten
hetgeen
n.l. in e
op de
bracht,
afgelegd
Wij
in blad
weeleg
meleve
wenscht
Event
een zek
maar of
niet lui
ken ant
thode i

4) ...robor decem hominum collectum (comparatum) cum robore cuiusque ex illis decem, p. 189.
5) Ut serviat haec combinatio dirigendae, conservandae, promovendae libertati ac potestati Ecclesiasticae singularium; non vero ut eam tollat aut laedat!... Ne novum et peculiare regimen, aut pars aliqua integralis regiminis Ecclesiastici, quod singulis Ecclesiis iure divino competit, hinc correspondentiae aut convenientibus correspondentialibus tribuatur aut approprietur, p. 251.
6) Ut habeantur per fraternas et liberas collationes consiliorum; non per magistralia electa... Ut dependentia sit mutua et aequalis; contra absint omnia monopolia, omnia artificia oligarchica, omnes Diotrephon usurpationes, p. 251.
7) Modus regiminis classiet et synodiet in his potissimum conspiciuntur. I Quod semper, imprimis in casu dissensionis alicujus Ecclesiae aut classis a suo iudicio, convictionibus scriptoriarum et persuasionibus caritatis iterum atque iterum repetitis dissentientibus, ad consensum adducere satagit; quodque in questionibus facti, et controversiis inter membra synodiet, inter synodiet et populum aut partem eius, inter synodiet et synodiet, inter classes et classes exortit, alisque quae regiminis et disciplinae executionem concernunt, rarissime, immo vix unquam rigidae decisionis viam inerat, sed semper tere accommodacionis (uti vocant): nisi forte Ecclesiae aut Ecclesiarum metiendus scissura aut dispersio, aut gravissima concessio aliud quid postulet, p. 254.

UIT DE SCHRIFT
Ziet, — Ik.
En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleinding der wereld.
Matth. 28: 20.

Het is ongetwijfeld Jezus' bedoeling geweest, met dit woord op Zichzelve, en op Zichzelve alléén, te wijzen. Blijkens het oorspronkelijke toch spreekt Hij met hoogen nadruk het woord „Ik” uit: „zie, — Ik”; en allicht zal Hij met een gebaar de aandacht der discipelen op Zijn persoon hebben gevestigd. Jezus geeft hier een afscheidswoord. Hij zal zoo aanstonds de aarde verlaten. En Zijn Kerk blijft hier, met de daar juist opgedragen taak om door Woord en Sacrament zich uit te breiden over alle